

*ticam hunc progressum vocas? Qui progressus sit solutio a vinculis:*⁷⁰ *Haec, inquam ego, solutio et a vinculis et aversio ab umbris ad imagines et lucem et ex subterraneo in solem reditus. Et mox:*⁷¹ *Omnis haec tractatio artium, quas percurrimus, hanc habet facultatem et reductionem optimi in anima ad optimi in entibus contemplationem.*

Huiusce dialectices usus nullam videtur Aristoteles notitiam habuisse. Scripsit Plotinus insignem libellum in hanc sententiam titulo *Dialectices*, quae non est Aristotelis metaphysica via, ut quidam sunt interpretati, sed vias dialectices Plato paulo post describit:⁷² *Dic ergo quis modus disserendi facultatis et secundum quas formas distet et quae nam viae? Hae enim iam, ut apparet, fuerint ad illud ducentes, quo appulsae veluti viae requies fuerit, et finis itineris. Sed hoc tamen accidat ἐμπείρω ὄντι, iam assueto. Et hanc solam id efficere subdit:*⁷³

⁷⁰ ἢ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφή ἀπὸ τῶν σκιῶν, ἐπὶ τὰ εἰδῶλα καὶ τὸ φῶς, καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος. [PLATO, R. 532.b.6 – 8]

⁷¹ πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν ἄς διήλομεν ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν, καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὐσι θέαν. [PLATO, R. 532.c.3 – 6]

⁷² Λέγε οὖν τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἶδη διέστηκε καὶ τίνες αὖ ὁδοί, αὗται γὰρ {ἀν} ἤδη, ὡς ἔοικεν, αἰ πρὸς αὐτὸ ἄγουσαι εἶεν, οἳ ἀφικομένῳ ὥσπερ ὁδοῦ ἀνάπαυλα ἀν εἶη καὶ τέλος τῆς πορείας. [PLATO, R. 532.d.8 – e.3]

⁷³ τότε γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφισβητήσει λέγουσιν, ὡς αὐτοῦ γε [τε] ἐκάστου περὶ ὃ ἔστιν ἕκαστον ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος, ὁδῶ περὶ παντὸς λαμβάνειν. ἀλλ' αἰ μὲν ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἢ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰσὶν ἢ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις, ἢ <καὶ> πρὸς θεραπείαν τῶν φυομένων τε καὶ συντιθεμένων ἅπασαι τετράφαται· αἰ δὲ λοιπαί, ἄς τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν [φαμέν] ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίας [γεωμετρίαν] τε καὶ τὰς ταύτη ἐπομένας, ὁρῶμεν ὡς ὄνειρώττουσιν μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ [ὑπὲρ] δ' ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν [ιδεῖς], ἕως ἀν ὑποθέσει χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἕωσι, μὴ δυνάμεναι λόγον δίδόναι αὐτῶν. ᾧ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ οἶδε, τελευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδε συμπλέκεται [συμπλέκεται], τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι; οὐδεμία, ἢ δ' ὅς. οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτη πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα, ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἵνα βεβαιώσῃται [corr. ex ἀναβεβαιώσῃται], καὶ τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῶ τινι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον [corr. ex κατερυγμένον] ἠρέμα ἔλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς [περιαγωγοῖς] χρωμένῃ αἰς διήλομεν τέχναις. [PLATO, R. 533.b.1 – d.4]